MUHAMMED BİN OSMAN ES-SEKAFÎ

Şafiî mezhebinin büyük âlimlerinden ve onu yayanlardan. Çok zekî, haramlardan kaçınan İslâm kadılarından, ismi, Muhammed bin Osman bin İbrâhîm bin Zür'a es-Sekafî, künyesi ise Ebû Zür'a'dır. Benî Sakîf kabilesinin âzâdlısı idi. Dedesi, yahûdi iken İslâm ile şereflenmiş bir bahtiyardır. Doğum târihi bilinmemektedir. Gençliği ilim tahsili ile geçmiş, Şafiî mezhebini en ince mes'elelerine kadar öğrenmiş, hadîs ilminde büyük bir makama kavuşmuştu. Genç yaşında zekâsı ve ilmi her yere yayıldı. Zekâyı kuvvetlendiren üzüm ve kalbe ferahlık veren incir yemesiyle de meşhûrdur. 284 senesinde Mısır'da kadı oldu. Daha sonra Filistin, Ürdün, Hums kadılığıda kendisine verildi. Kâdı'l-kudât (kadılar kadısı, başkadı) oldu. 292 (m. 905)'de Şam'a gitti. Şam ehâlisi Evzâî mezhebinde idi. Ebû Zür'a onlara Şafiî mezhebini öğretti. Onun sebebiyle Şafiî mezhebi Şam'da yayıldı. Şam'da da kendisi kadı yapıldı. Şam'a yerleşti ve orada 302 (m. 914)'de vefât etti.

Ebû Zür'a, Şam'da Şafiî mezhebini öğretip yaydıktan sonra, Mısır ve Şam'da bu mezheb yerleşip bir daha unutulmadı. Bundan sonra gelen kadıların hepside Şafiî mezhebine bağlı idi. Bu durum, Zâhir melîki Baybars'ın 664 senesinde bu üç kadılığı birleştirmesine kadar devam etti.

Ebû Zür'a, meşhûr âlimlerden ve halkın arasında yüksek mevkii olan bir zâttı. Âlimleri korur, ilim öğrenmeyi teşvik ederdi. "Muhtasas-ı Müzenî" kitabını ezberleyene yüz dînâr hediye ederdi. Hüküm vermekte çok dikkatli olan Ebû Zür'a, herkese yardım ve iyilik yapardı. Çok cömert idi. Allahü teâlâ kendisine çok mal ihsân etmişti. Şam'da da çok miktarda malı olup, yoksulları gözetir, ihtiyâç sahiplerine yardım eder, derdlilerin derdine çâre olurdu. Bir kimsenin derdi, sıkıntısı olsa, onun elinden tutar Ebû Zür'a'ya gelirlerdi. Gelen kimsenin derdini dinler, onun hâline ağlar, ona merhamet eder ve sıkıntısını giderirdi. Hattâ bir kimsenin dişi ağrısa ona gelir, o da dişine ağrı kesici koyar ve ağrıyı dindirirdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-3, sh. 196

2) El-Bidâye ven-nihâye cild-11, sh. 122

3) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 239

4) El-A'lâm cild-6, sh. 260